

in de schaduw: door klaarder weergave van het karakter in het totaal van al zijn eigenschappen; en (waarschijnlijk daarmee samenhangend) een niet bewijsbare, maar voelbare sterkere gelijkenis.

Ze heeft dit bereikt langs den weg der techniek: door een minutieuze zuiverheid van stof-uitbeelding, en daardoor, een vastheid van plastiek, als noch de 15de, noch de 17de eeuw heeft bereikt; waarbij het vleesch de elastische stevigheid van de vleesch-substantie heeft en de oogen het metaal-harde van de hoorn-substantie hebben.

Wij mogen wel als zeker aannemen, dat de 17de eeuw onder de atmosfeer, mét de stevige plastiek en de strakke omtreksvormen, iets van de gelijkenis mee heeft weggedoezeld; evenals ze het geestelijk deed onder de eigen zielsontleding.

Is Ketel een der heksluiters van deze kunstperiode, ze gaat met hem niet gelijk een nachtkaars uit! Het portret van een 56-jarige matrone uit kasteel Rohoncz, vroeger bij Goudstikker, van Ao. 1594, doet in scherpte van karakter-uitbeelding niet onder voor de beste werken van een halve eeuw ouder, en deed — in die eigenschap — hier geen goed aan de oppervlakkige kunst van Hals.

Het waarlijk schitterende portret van een Italiaansch edelman, Holbein waardig (tot nog toe aan Hans von Kulmbach toegeschreven) verraadt door de overeenkomst van oog met de H. Magdalena, den maker. Maar dit portret van Scorel is een hybridisch, onpersoonlijk werk: Italiaansch in de hooghartigheid van de houding van den kop (het hoofd in den nek) en den stalen, meedoogenloozen blik, genre Moretto en Lotto; Duitsch in de harde kleurtegenstelling; Hollandsch voor de onna-speurbare rest.

Het is niet de hoovaardij van den zitter alleen, die hier is gegeven. Op den bodem ligt de hoovaardij van de Italiaansche Renaissance, die óók is gevaren in de schilders, die de hoovaardij hunner begunstigers uitbeeldden, evenals Cranach in zijn vroege werk zijn eigen Duitsche barbaarsheid gaf en Clouet en Corneille de Lyon hun eigen beschaafdheid gaven.

Het ligt wellicht dáaraan, dat de kunstenaar het niet heeft verstaan het mysterie te volbrengen, den beschouwer te verzoenen met een in zijn portret gelegde ondeugd (hier: een Christelijke ondeugd van de bovenste plank) Zulk een portret heeft als kunst gedeeltelijk gefaald.

Men zou geneigd zijn er op te klodderen, tot de figuur, gelijk de duivel in Wells' *Temptation of Mr. Haringay*, onder de verf was gesmoord.

Scorel's leerling, Moro van Dashorst, had een dieper en belangrijker geest dan zijn leermeester. En als karakter zijn antipode: àl manlijk, wat er aan is. Vol waardige statigheid, van een natuurlijke vorsteljkheid, als Velasquez, maar rijker, weelderiger, gedetailleerder; zooals ook in de twee inge-